ئەختەم ئۆمەر

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئەختەم ئۆمەر

قۇملۇق تىترەۋاتىدۇ

(پوۋېستلار)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

颤动的沙漠：维吾尔文/艾合塔木·吾买尔著. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008. 8
ISBN 978—7—228—11819—9

Ⅰ. 颤… Ⅱ. 艾… Ⅲ. 中篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ. I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 128355 号

作　　者	艾合塔木·吾买尔
责任编辑	巴力江·孜帕尔
责任校对	塞娜瓦尔·依布拉音
特约校对	亚森·扎依莫夫
封面设计	艾克拜尔·萨力
出版发行	新疆人民出版社
电　　话	(0991)2827472
地　　址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮　　编	830001
印　　刷	新疆金版印务有限公司
经　　销	新疆维吾尔自治区新华书店
开　　本	880×1230 毫米　1/32
印　　张	13.25
版　　次	2008 年 10 月第 1 版
印　　次	2008 年 10 月第 1 次印刷
印　　数	1—5000
定　　价	37.00 元

قۇملۇق تىترەۋاتىدۇ (پوۋېستلار)

ئاپتورى : ئەختەم ئۆمەر

مەسئۇل مۇھەررىرى : بارىجان زەپەر

مەسئۇل كوررېكتورى : سەنەۋەر ئىبراھىم

تەكلىپلىك كوررېكتورى : ياسىن زايىموف

مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تېلېفون : 0991—2827472

ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 ـ نومۇر

پوچتا نومۇرى : 830001

باسقۇچى : شىنجاڭ جىنبەن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى

ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى : 13.25

نەشرى : 2008 ـ يىل 10 ـ ئاي 1 ـ نەشرى

باسمىسى : 2008 ـ يىل 10 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى

تىراژى : 1—5000

كىتاب نومۇرى : ISBN 978—7—228—11819—9

باھاسى : 37.00 يۈەن

مۇندەرىجە

قۇملۇق تىترەۋاتىدۇ 1
مەن قان ئىچمەيتتىم 75
تاش مۇنار 125
ئاھ ، مېنىڭ كىندىك قېنىم !... 162
تەكلىماكاندىكى ياۋا ئادەم 287
ئۇمىقىم ، كۆزۈڭنى ياشلىما ! 339

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

قۇملۇق تىترەۋاتىدۇ

مۇقەددىمە

دەھشەتلىك بوران دەرەخلەرنى قوپال سىلكىشلەپ، يۇمران ياپراقلارنى ئۇچۇرماقتا. بۇ بىپايان قۇم دېڭىزىدا ئۆسكەن دەرەخلەرنىڭ ياپراقلىرى بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە قۇم بارخانلىرى ئارىسىدا گويا ئاللا مۇراد ـ مەقسىتىگە يەتكۈزگەن ئاشىق ـ مەشۇقلاردەك بىر ـ بىرىگە گىرە سېلىشىپ ئۆسكەن توغراقلار- نىڭمۇ؛ ئاۋازىنى چوڭراق چىقىرىش ھوقۇقىدىن مەھرۇم بولغان، ئۆزى ئۆسكەن تۇپراقنىڭ تىلسىم سىرى ئۈستىدە پىچىرلىشىپ دادلىشىدىغان ئالتۇن مېۋىلىك جىگدىلەرنىڭمۇ؛ يار يولىغا تەلمۈرۈپ قەددى ئېگىلگەن مەشۇقلاردەك نازۇك سۆگەتلەرنىڭمۇ؛ تەركىدۇنيا بولغاندەك ياكى ئاسمان جىسىملىرىدىن ئۈمىد كۈتۈۋاتقاندەك كۆككە بوي سوزغان تېرەكلەرنىڭمۇ؛ سانسىزلىغان ئارمانلىق شېھىتلەرنىڭ گۇۋاھچىسى سۈپىتىدە زېنە غولىنى يېپىپ ئۆسكەن يۇلغۇنلارنىڭمۇ... ياپراقلىرى بار. ئۇلار دەھشەتلىك سىلكىنىشلەر زەربىسىدىن ئانا تېنىدىن جۇدا بولۇپ، قۇملۇق ئۈستىگە تۆكۈلمەكتە، رەھىمسىز بوران ئۇلارنى قۇم توزانلىرى بىلەن قوشۇپ ئۇچۇرماقتا!...

دەرەخلەر سىلكىنمەكتە، قۇملار كۆچمەكتە. غەپلەت ئۇيقۇسىغا غەرق بولغان بىپايان قۇملۇق گويا شىددەتلىك بوراننىڭ

زەربىسىدىن زۇۋانغا كىرگەندەك ھۇۋلىماقتا . قۇملارنىڭ جىمىرلاپ پارقىراپ تۇرىدىغان يۈزىنى ، سانسىز يۇلتۇزلاردەك دانچىلىرىنى كۆرۈش مۇمكىن بولمىدى . ھاۋانى بىغىر رەڭ قارا تۇتەك قاپلىغانىدى .

قۇملۇق تىترىگەندەك بولدى . تىترەۋاتقان ئاشۇ قۇملۇق ئۈستىدە بىر گۈزەل قىزنىڭ نىمجان ۋۇجۇدى پەيدا بولدى . ئۇنىڭ سۇمبۇل چاچلىرى شىددەتلىك بوراندا تىنىمسىز لەپىلدەيتتى ، تېنى بولسا قۇملۇقتىكى بارچە مەۋجۇداتلاردىنمۇ بەكرەك تىترەيتتى . جاھانغا ۋەھىمە سېلىپ ئۇچۇۋاتقان قۇملار ۋە ئوت ـ چۆپلەر ئۇنىڭ كېلىشكەن جامالىنى غۇۋالاشتۇرغانىدى . بوران ئۇنىمۇ غازاڭ ـ غۇزۇڭلارغا قوشۇپلا ئۇچۇرۇپ كەتمەكچى بولۇۋاتاتتى .

قىز بىر قولىدا يۈزىنى ، يەنە بىر قولىدا كۆڭلىكىنىڭ پېشىنى چىڭ تۇتقىنىچە تىرمىشىپ كېتىۋاتاتتى . مۇشۇنداق بوراندا ، تېنى شۇ قەدەر نازۇك كەلگەن بىر قىزنىڭ ئۇچۇپ كەتمەستىن ، بەلكى قەيسەرلىك بىلەن كۆكرەك كېرىپ ، بورانغا قارشى كېتىۋاتقىنىغا تىترەۋاتقان قۇملۇق ھەيران قېلىۋاتاتتى !...

بىرىنچى باب

تەكلىماكان چېكىسىدىكى قۇملۇقلارنىڭ ئارىسىغا جايلاشقان بۇ يۇرتنى ئەتراپتىكى باشقا يۇرتلاردىن ئىككى دەريا — بەگۋاش زەرەپشان بىلەن تىزناپ ئايرىپ تۇرىدۇ . بۇ دەريالار گويا ئېچىلغان قايچىغا ، بۇ يۇرت بولسا شۇ قايچىنىڭ بىسلىرى ئوتتۇرىسىدىكى بىر پارچە يېشىل رەختكە ئوخشايدۇ . يىراقتىن قارىساڭ ، ئىككى تال كۈمۈش نۇكچە ئارىسىدىكى بىپايان ئېكىنزارنى كۆرىسەن . ئېكىنزارنىڭ ئارىسىدا يەنە ئۇزۇندىن ـ ئۇزۇنغا سوزۇلغان قۇم تاغلىرى كۆرۈنىدۇ . كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغىنى مانا شۇ قۇم تاغلىرى ئەتراپىدىكى چىمەنلىكلەر ؛ بۈك ـ باراقسان باغلاردىكى مەي باغلاپ پىشقان خىلمۇخىل ، شېرىن مېۋىلەر ؛ قومۇش باسقان

ئېتىزلىقلاردىكى سايىنىڭ تېشىدەك ياتقان قوغۇن ـ تاۋۇزلار ، ئۇخشىغان بۇغداي ، قوناق ، كېۋەز... لەر ؛ يېكەن ، پىيزەك ۋە بورا قومۇشى ئۆسۈپ كەتكەن كۆل ـ سازلىقلار؛ تەبىئىي ئورمانلار ، قارىسا كىشىنى سۈر باسىدىغان قويۇق جىگدىلىك ، يول بويىدىكى رەت ـ رەت تېرەك ، سۆگەت ھەم ئۇجمە دەرەخلىرى...

تومۇز ئايلىرىنىڭ ھاۋا ئوچۇق كۈنلىرىنىڭ بىرى ، چىڭقچۇش مەزگىلى ئىدى . قۇملۇق ئاسمىنىدا تىكلىنىشۋالغان قۇياش غەزەپ بىلەن ئوت چاچاتتى . بىپايان قۇم دېڭىزى ئۈستىدە جىمىرلاپ كۆرۈنگەن ئىسسىقنىڭ تەپتى يىراقتىن قارىغان كىشىگە گويا تازا تاۋلانغان تونۇرنىڭ ئاغزىدىن چىقىۋاتقان ئوتنىڭ يالقۇنىنى ئەسلىتەتتى . يىراقتىكى قۇم بارخانلىرى ئارىسىدا بىر نەرسىنىڭ قارىسى پەيدا بولدى . ئۇ دەريا ساھىلى تەرەپكە قاراپ كەلمەكتە ئىدى ، بارا ـ بارا ئۇنىڭ ئادەملىكىنى ئايان قىلىپ ئۇچىسىدىكى كىيىم ـ كېچەكلىرى كۆرۈنۈشكە باشلىدى . ئۇنى بىرى قوغلاۋاتقاندەك تېز كېلىۋاتاتتى . ئۇ قۇمغا پېتىپ كېتىۋاتقان پۇتلىرىنى يۆتكىيەلمەي ، بەزىدە دوم چۈشەتتى ۋە شۇئان ئورنىدىن تۇرۇپ ، يەنە تېز يۈگۈرەيتتى ؛ بەزىدە گاڭگىرىغاندەك ئورنىدا بىرپەس تۇرۇپ قالاتتى . ئەمدى ئۇ ئېنىق كۆرۈندى ، ئۇ راستىنلا ئادەم ئىكەن . يەنە كېلىپ بەكمۇ كېلىشكەن ، ساھىبجامال قىز ئىكەن ! نېمە ئۈچۈندۇر ئۇنىڭ ھەرىكىتىدىن ئادەم بىلىپ بولمايدىغان بىر خىل دىلىغۇللۇق چىقىپ تۇراتتى . ئوڭ قولىدا بوغجۇمىسى بار ئىدى . قىز بىردە ئېگىز قۇم دۆۋىسى ئۈستىدە پەيدا بولسا ، بىردە نەگىدۇر غايىب بولاتتى ، يەنە كۆپ ئۆتمەيلا قۇملۇقتا يىقىلىپ ـ قوپۇپ كېتىۋاتقان بولاتتى . بۇ گىياھسىز قۇم دەشتىدە ئۇ ئاجايىپ گۈزەل كۆرۈنەتتى .

ئۇ پاكار قومۇشلار بىلەن قاپلانغان دەريا ساھىلىغا يېقىنلاشتى . ئۇنىڭ قولتۇقىدىكى بوغجۇمىسىنى كۆرگەن ئادەم ئۇنى ئېرىنىڭ ئۆيىدىن يامانلاپ چىققان سەھرالىق چوكانمىكىن دەيتتى . مانا ئاخىر ئۇ دەريا ساھىلىغا كەلدى . دەريا بويىدىكى كېمە

كىچىكىنگە يېتىش ئۈچۈن يەنە بىر قانچە چوڭ ـ كىچىك تارامىلاردىن، بىگىز دەك ئۈچلۈق، يىرىك قومۇش ۋە خوخا ـ تىكەنلەر قاپلاپ كەتكەن پاتقاقلاردىن ھەم كۆڭۈلسىز شورلۇقلاردىن ئۆتۈشكە توغرا كېلەتتى. تارامىلارنىڭ بەزىلىرى تېيىز بولغىنى بىلەن، بەزىلىرى خېلى چوڭقۇر ئىدى، سۈيى شاۋقۇن ـ سۈرەن بىلەن ئاقاتتى. يەنە بەزىلىرى كۆل سۈيىدەك تىنىق بولۇپ، ئاستىنىڭ قانداقلىقىنى بىلمىگەن ئادەم دەررۇ كىرىشكە جۈرئەت قىلالمايتتى. ئەڭ خەتەرلىكى ئەنە شۇ يېنىك تەۋرىنىش ئارقىلىق ئېقىن سۈنى دوراپ تۇرغان تىنىق تارامىلار ئىدى. مانا بۇ تارامىلار تەقدىرنىڭ ئويۇنچۇقىغا ئايلىنىپ قالغان بونداق گۈزەل قىزلاردىن قانچىلىك بولسا، ھەممىنى يۇتۇپ كېتىشكە قادىر ئىدى. قىز تارام بويىغا كېلىپ تېڭىرقاپ قالدى. ئۇ ئىلگىرى ئۆتكەن تارامىلار بۇ قەدەر چوڭقۇر ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ بەزىلىرى ئاران ھوشۇققا كەلسە، بەزىلىرى تىزغا كېلەتتى، يارىشىملىق كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرىنى ئىككى قولتۇقىغا قىسىپ، ئىشتىنىنى يوتىسىغىچە تۇرۇۋالسىلا ئۆتۈپ كېتىشكە بولاتتى.

ئۇ ئەتراپىغا ھودۇقۇپ قارىدى، ھېچكىم كۆرۈنمىدى. بۇ قىز — شەھەردىن «ئاق ئۈجمە» يېزىسىغا «قايتا تەربىيە» ئېلىش ئۈچۈن چىققان زىيالىي ياش شەمسىيە بولۇپ، ئۇ يەردىكى ئەلەملىك ئىشلار ئۇنى ھەممىدىن كېچىشكە مەجبۇرلىغانىدى. شەمسىيە ياتاقتىن چىقىپ بۇ تەرەپكە ماڭغاندا، يىراقتا بىر ئىش بىلەن مەشغۇل بولۇۋاتقان بەكراخۇن جۇۋازچىنى كۆرگەنلىكىنى ئەسلەپ، ئۇمۇ كۆرگەن بولۇشى ئېھتىمال دەپ ئويلىدى ـ دە، ئۆز ئاجىزلىقلىرىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، ئۆزىگە كۈچلۈك نەپرەتى قوزغالدى.

«راست ـ دە! مېنى چېكىنچۈشتە قېچىشقا مەجبۇر قىلغانمۇ، يۇگۇرتكەنمۇ، تۇخۇم كۆمسە پىشىدىغان قۇمدا يالىڭاياغ ماڭدۇرغانمۇ، سۇغا كىرگۈزگەنمۇ شۇ!... ئەگەر ئەر بولۇپ يارالغان بولسام، مۇنچىۋالا خورلۇق ۋە جەبىر ـ جاپاغا قالمىغان

بولاتتىم. ئاللا دەرگاھىدا ماڭا تەقسىم قىلىنغان ئايالىق ئەڭ چوڭ ئاجىزلىق. ماڭا پېشكەللىك كەلتۈرۈۋاتقىنىمۇ دەل شۇ ئاجىزلىقنىڭ ئۆزى. بىراق، ماڭا پېشكەللىك كەلتۈرۈۋاتقان بۇ ئاجىزلىقنىڭ ھەمراھلىرىمغا «بەخت» ئاتا قىلىۋاتقانلىقىغا نېمەدېيىش كېرەك؟ مەن نېمە ئۈچۈن يوپۇرۇلۇپ كېلىۋاتقان «بەخت»تىن قاچىمەن! ھەمراھلىرىم نېمىشقا قورقمايدۇ؟ ياق، مەن نېمىلەرنى ئويلاۋاتىمەن — ھە! مېنىڭ ئۇنداق «بەخت»تىن قورققىنىم پۈتۈنلەي توغرا. ئۇلار قورقمىسا قورقماۋەرسۇن، ئىپپەت - نومۇس بىلەن ئايرىۋاشلىنىدىغان بۇنداق «بەخت»نىڭ ماڭا كېرىكى يوق!»

شەمسىيە مانا بۇ ئالتە يىلدىن بېرى، قۇم ئازگىلىدىن چىقالماي تىرمىشىۋاتقان چېكەتكە، قوڭغۇزلاردەك قىلىۋەردى. ئۇنىڭ بىلەن تەڭ كەلگەنلەر، ھەتتا خېلى كېيىن كەلگەنلەرمۇ تېز پۇرسەتتىلا بۇ يەرنىڭ ئەلمى - تەلمىنى بىلىۋېلىپ، ئوڭايلا كېتىۋالدى.

ھايات يولى ئاجايىپ ئىكەنغۇ؟ ئۇلار ھازىر ئۆزلىرىنى زېرەك، ئەڭ پاك نازىنىن، ئەرلىرىگە ئەڭ سادىق ئاياللار قاتارىدا ساناشسا، شەمسىيەنى گالۋاڭ، دۆت ھېسابلاپ، كۆكۈللىرىدە، ئۇ ئاشۇ قۇملۇققا لايىق، دەيتتى. بەزىلىرى تېخى: «شەمسىيە چىراي جەھەتتىن چىرايلىق بولغان بىلەن، تازا ئۈچىغا چىققان بۇزۇق بىر نېمە ئۇ! نەچچە يىلدىن بېرى سەھرانىڭ بوينى يوغان، باداڭ قورساق خاقانلىرىغا ئىچەكىشىپ كەتكەچكە مېھرىنى ئۈزەلمەيۋاتقاندۇ تايىنلىق» دەپ، ئىچى قارىلىق بىلەن ئەرلىرىگە سۆزلەپ بېرىشەتتى. بۇنداق چاغلاردا گويا نىجاسەتتىن يىرگىنگەندەك چىرايلىرىنى پۈرۈشتۈرۈپ كېتىشەتتى.

شەمسىيە تارام بويىدا بىردەم ئويلىنىپ تۇرغاندىن كېيىن، بىر قارارغا كەلدى بولغاي، دەرھال ئىچ كىيىمىدىن باشقىسىنى سالدى. ئاندىن ھېلىقى بوغجۇمىسىغا قوشۇپ چىگىپ بېشىدىن

ئېگىز كۆتۈرگەن بويى سۇغا كىردى. بۇ قۇياش سەل قايرىلغان چاغ بولۇپ، قۇملۇق تەرەپتىن تونۇر تەپتىدەك ئىسسىق شامال كېلىپ نەپەسنى بوغاتتى. شەمسىيە سۇغا چوڭقۇرلاپ كىرگەنسېرى ۋۇجۇدىدىكى ھارغىنلىق تارقاپ، تەنلىرى يايرىغاندەك بولدى. ئەمما ئۇ ئەتراپتا ئادەم بولۇپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، تارامدىن تېزلىكتە ئۆتۈپ، كىيىملىرىنى كىيدى-دە، يەنە يولغا راۋان بولدى.

ئىككىنچى باب

دەريا ساھىلىدا خۇددى سېپىالكا ئارقىلىق تېرىلغاندەك ئۇزۇندىن-ئۇزۇنغا سوزۇلغان بىر خوخا بەلبېغى بولۇپ، شۇ تاپتا رەڭگارەڭ چېچەكلەپ كەتكەندى. يالىڭاياغ ئادەمنىڭ بۇ جايدىن ئۆتمىكى قوقاس ئۇستىدىن ماڭماقتىنمۇ تەس كېلەتتى، نەشتەردەك تىكەنلەرنىڭ پاچاقلارغا سانجىلىشى ھەممىنى بېسىپ چۈشەتتى. ئۇنىڭ بەزىلىرى كىرپىلا چىقىپ كەتكىنى بىلەن، بەزىلىرى چىرايلىق پاچاقلارنىڭ تولغان بۇلجۇڭ گۆشلىرى ئارىسىدا سۇنۇپ قېلىپ، باشتا ئېچىشتۇرسا، بىر-ئىككى كۈندىن كېيىن سېرىق سۇلۇق ھۈررەكچىلەرنى پەيدا قىلىپ ئادەمنى ئازابلايتتى.

شەمسىيە «ئاق ئۆجمە»گە كەلگەندىن بۇيان بۇنداق ئازابلارغا تالاي قېتىم يولۇقۇپ، خېلىلا چېنىققان، ھاياتنىڭ بۇ خىل ئاچچىق-چۈچۈكلىرى ئۇنىڭدا بەلگىلىك چىدام-غەيرەتنى يېتىلدۈرگەنىدى. شۇڭا بەزىدە ئازابقا يولۇققاندا قانلىرى ئۇرغۇپ، ھاياجانلىنىپ كېتەتتى ۋە قەلبىدە مۇھەببەت بىلەن نەپرەت ئارىلىشىپ كەتكەن غەلىتە بىر تۇيغۇ پەيدا بولاتتى. ھەتتا بەزىدە بۇنداق يىرگىنچلىك دۇنيا بىلەن خوشلىشىپلا، ھەممىدىن قۇتۇلۇشنى ئويلىسىمۇ، ھاياتقا بولغان مۇھەببەت بۇنداق بولمىغۇر ئوي-خىياللارنى بېسىپ چۈشەتتى. نەتىجىدە، قانغۇدەك بىر يىغلىۋېلىپ بولدى قىلاتتى-دە، دەرد-ھەسرىتىنى كەينىگە

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

تاشلايتتى.

شەمسىيەنىڭ كەينى تەرىپىدىن تۇيۇقسىز ئاڭلانغان چۇقان ـ سۈرەن ئۇنى قاتتىق چۆچۈتىۋەتتى. ئۇ ئىتتىك ئارقىسىغا قارىدى ـ دە، «ۋاي!...» دەپلا قولىدىكى بوغجۇمىسىنى تاشلاپ، ئالدىغا يۈگۈردى. دەريا بويىدا پادا باققاچ سۇغا چۆمۈلۈپ ئويناۋاتقان يەتتە ـ سەككىز دەك ئوغۇل بالا يالىڭاچ پېتىچىلا ئۇنىڭ ئارقىسىدىن ۋارقىراشقىنىچە يۈگۈرۈپ كېلىۋاتاتتى:

— ھوي ـ ھوي!... بوش كەلمەڭلار، قويۇۋەتمەڭلار! بۇ پەرىزاتنى خۇدايىم بىزگە ئەۋەتىپتۇ، كۆڭلىنى ئېلىپ قويمىساق بولمايدۇ، ھا... ھا... ھا... ھى... ھى... ھى!

ئۇلار ئارىسىدا يېشى يىگىرمىگە تاقاپ قالغانلارمۇ بار ئىدى. ئەمما بىر ـ بىرىدىن نومۇس قىلىشنى بىلمىگەچكە بىللە سۇغا چۆمۈلۈپ، پاتقاق لايدا ئېغىناپ، ئادەم سىياقىنى يوقاتقانىدى. شەمسىيە ھەممىنى ئۇنتۇپ، جان ـ جەھلى بىلەن قاچاتتى ۋە چىلبۆرىگە يولۇققان قويچىدەك زارلاپ ۋارقىرايتتى:

— ۋايجان، ئادەم بارمۇ؟ قۇتقۇزۇۋېلىڭلار...

ئۇ قۇمساڭغۇ يەرلەردە تېز يۈگۈردى، ئۇستى شەلۋەرەپ تۇرغان كۆك سېغىز تۇپراقلىق يەرلەردە بولسا، تېيىلىپ بىرقانچە قېتىم يىقىلىپ چۈشتى، كىيىملىرىمۇ لايغا مىلىنىپ ئېغىرلىشىپ كەتتى. ئۇ چىرقىراپ قاچقانسېرى، باللار تېخىمۇ قىزىپ، چۇقان ـ سۈرەن بىلەن قوغلايتتى ۋە كۈلۈشەتتى.

ئەمدىلەتىن يىگىرمە ئىككى ياشقا قەدەم قويغان بۇ قىز قاتتىق قورقۇپ كەتكەنلىكتىن سەزگۈسىنى يوقىتىشقا ئازلا قالغانىدى. بۇ شۇ تاپتا ئۆزىنى گويا ئېچىرقاپ كەتكەن بىر توپ بۆرىلەر ئارىسىدا قالغاندەك سېزەتتى.

— ھوي، ھوي!... نان... نا! ئاق قوناقنىڭ زاغرىسى! ئۆرۈك، ئۆرۈك... مەي باغلىغان ئاق ئۆرۈك!...

ئارقىدا قالغان ئۈچ بالا جېنىنىڭ بارىچە ۋارقىرىۋىدى، شۇئان باللار قوغلاشنى توختىتىپ، تېز ئارقىغا بۇرۇلۇپ چېپىشتى.

ئۇلار يۈگۈرۈپ كېتىۋېتىپ جېنىنىڭ بارىچە ۋارقىراپ خىتاب قىلاتتى:

— ھۇ ئاناڭنى... قويۇشە !...

— يەپ بولۇشىدىكەنسەن، كومشىرىڭغا ھېزى بولۇش !

— ھېچقايسىڭ يېمەي تۇرۇش !...

شەمسىيە توختىغان يېرىدىلا ئولتۇرۇپ قالدى. ئۇنىڭ ئۆپكىسى ئاغزىغا قاپلاشقاندەك بولۇپ تىنىقى تىنىقىغا ئۇلاشمايتتى، پۈتۈن تېنى سوغا چۆمۈلگەندەك تەرلەپ كەتكەن، يۈز - كۆزلىرى لاي بىلەن تەردە بۇلغىنىپ تونۇغۇسىز ھالغا كەلگەنىدى.

بالىلار مەنزىلگە يېتىپ بارغاندىن كېيىن، دەسلەپ پومىلاقلاشتى، ئارقىدىن بىر - بىرىنى قوغلىشىپ، يېتىۋالغانلىرى مۇشتلاشقىلى تۇردى. ۋارقىراپ تىللاشلار بىلەن يىغلاشلار قوشۇلۇپ، دەريا ساھىلىنى ئاجايىپ جانلاندۇرۇۋەتتى.

شەمسىيە ئورنىدىن قوپۇپ قېچىشقا تەمشىلىۋىدى، ئۆرە بولۇشقا ماجالى يەتمەي، ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلاپ نالە قىلدى:

— ئاھ، خۇدا! قىز بالىنى نېمىشقىمۇ بەندەم دەپ ياراتقانسەن؟ مېنى ئوغۇل بالا قىلىۋەتسەڭ سەندىن نېمە كېتەتتى؟!

بۇ ئۇنىڭ بېشىغا دەرد - ئەلەم كەلگەندە تارام - تارام ياش تۆكۈپ دەيدىغان گېپى ئىدى. ھازىر يەنە تەكرارلاۋاتقان بولسىمۇ، بىراق يىغلىمىدى، ياشمۇ تۆكمىدى.

ئاياللار ئۆز بېشىغا كەلگەن جىمىكى دەرد - ئەلەمنى يىغا بىلەن كۆتۈۋېلىپ، قانغۇدەك يىغلىۋالسا، يېنىكلەپ قالغاندەك ھېس قىلىدۇ. بۇ ئادەت ئۇلارنىڭ قان - قېنىغا سىڭىپ كەتكەن بولۇپ، يىغلىمىسا گويا دەرد - ئەلەم ئۈست - ئۈستلەپ كېلىپ تۈگەشتۈرۈۋېتىدىغاندەك، كۆز ياشلىرىلا دەردنى يۇيۇپ كېتىدىغاندەك سېزىدۇ. شەمسىيەمۇ شەھەردىن بۇ يېزىغا كېلىپ، ئۈستىبېشى توپا بىلەن بۇلغانغاندا بىر كېچە، پاشىلارنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغاندا بىر كېچە يىغلىغان؛ ئوچاقتا بۇخسۇپ كۆيۈۋاتقان

تېزەككە قاراپ بىر ھەپتە ، سېرىق قوناق يارمىسىغا كۆنەلمەي بىر ئاي يىغلىغان ؛ كەتمەن پۇتىنى كېسىۋەتكەندە ، قوللىرى قاپىرىپ قاناپ كەتكەندە ئۈن سېلىپ يىغلىغان . شۇ چاغدا ، بىللە ئىشلەۋاتقان دېھقان بوۋاي كۈلمەي تۇرۇپ : «قىزىم ، ئۇنداق يىغلاۋەرمەي ، قولۇڭنى كانىيىڭغا سۇۋا ، شۇئان ساقىيىدۇ» دېسە ، ئۇنىڭ دېگىنىنىچە قىلىپ ئۇنۇمىنى كۆرمىگەندىن كېيىن ، ئالدانغانلىقىنى سېزىپ ، يىغىسىنىڭ ئىككىنچى قىسمىنى باشلىغان . قىسقىسى ، ئەركە ئۆسكەن بۇ شەھەر قىزى ئۇچۇن يىغلاش ئادەتكە ئايلانغان بولۇپ ، بۇ ھال ئۇنى غەلىتە مىجەزلىك ئىنجىمار ۇقىا ئايلاندۇرۇپ قويغانىدى .

— شەمسىيە ئاچا !

كىچىك بالىنىڭ تونۇش ئاۋازى ئۇنى چۆچۈتۈۋەتتى . ئۇ بېشىنى كۆتۈرگەنىدى ، بىرنەچچە قەدەم نېرىدا ئىشەكتىن چۈشۈۋاتقان بەكراخۇننى ھەم يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقان ئوغۇل بالىنى كۆردى . شەمسىيەنىڭ كىيىملىرى لاي بىلەن بۇلغانغان ، چاچلىرى چۇۋۇلۇپ ، چاقماق گۈللۈك زەيتۇن ياغلىقى تېقىمىغا چۈشىدىغان ئۆرۈم چاچلارنىڭ ئۇچىغا ئېسىلىپ قالغانىدى . شەمسىيە بەكراخۇنغا شۇنداق قارىدىيۇ ، ئىزا تارتقىنىدىن بېشىنى تۆۋەن سالدى .

بەكراخۇن ئىشەكتىن چۈشۈپ ئوغلىغا :

— ماڭ بالام ، شەمسىيە ئاچاڭنىڭ قولىدىن تارتىپ ئورنىدىن تۇرغۇز ، — دېدى .

شەمسىيە ئۆزىنىڭ بۇ قورقۇنچلۇق سىياقىنى بەكراخۇننىڭ كۆرۈپ قالغانلىقىدىن ئۇيىلىپ ، گويا ياتلارنىڭ ئالدىدا بىر يېرى ئېچىلىپ قالغان كىشىدەك ئىزا تارتىپ كەتتى . ئۇ يېقىنىدىن بۇيان «ئاق ئۇجمە» يېزىسىدا ھېچكىمدىن ھېيىقمايدىغان ۋە ھەممە نەرسىگە پەرۋاسىز قارايدىغان بولۇپ قالغانىدى . بىر كىم گەپ قىلسا ئاڭلىمىغاندەك كېتىۋېرەتتى ، ھىجايسا كۆرمىگەنگە سالاتتى ، ئالدىنى توسسا قوناق ياكى ئاپتاپپەرەس شېخىنى قايرىۋەتكەندەك

قايرىۋېتەتتى ياكى ئاتلىغىلى بولمايدىغان ئېرىقتا يولۇققاندەك كېيىنكىگە يېنىپ يولىغا راۋان بولاتتى . قىسقىسى ، ئۇ خۇددى سەۋدايىدەك بولۇپ قالغانىدى . ئۇنىڭ نەزىرىگە ئېرىشەلمىگەن بەزى تەرسا يىگىتلەر غەزىپىگە پايلىماي ئاغزىغا كەلگەن سەت گەپلەر بىلەن تىللايتتى . ئەمما ، بۇنداق تىل ـ قارغىشلارمۇ بۇ تەرسا قىزغا ھېچبىر تەسىر قىلمايتتى . ئۇنىڭ بۇ ھالىتى گويا سائىلغا مەھەللە ئىتلىرىنىڭ قاۋاشلىرى كار قىلمىغاندەك ئىدى . پەقەت بەكراخۇنلا شەمسىيەنىڭ بۇنداق مۇئامىلىسىدىن مۇستەسنا بولۇپ ، ئۇ بەكراخۇنغا يولۇققاندا چىرايى دەرھال ئىللىق تۇسكە كىرەتتى ـ دە ، ئارقىدىنلا شەلپەردەك قىزىرىپ يەرگە قارىۋالاتتى . گەپ سورىسا ، يەردىن بېشىنى ئالماي ئىنتائىتمەنلىك بىلەن جاۋاب بېرەتتى . يىگىتنىڭ ھەسرەتكە تولغان ئولتۇرۇشاڭغۇ كۆزلىرى ئۆزىگە تىكىلگەندە بولسا ، چۈشىنىپ بولمايدىغان ئاجايىپ بىر تۇيغۇ ۋۇجۇدىنى غىدىقلايتتى . ئۇنىڭ قويۇق ساقال باسقان ، مايلىشاڭغۇ ، سوزۇقراق كەلگەن چىرايىغا قاراشقا پېتىنالمايتتى . لېكىن بۇنىڭ نېمە ئۈچۈنلۈكىنى ئۆزىمۇ بىلمەيتتى . شەمسىيە ئۇنىڭدىن ئۆزىنى قاچۇرغانسېرى ، ئۇ كۇتۇلمىگەن چاغلاردا خالىي يەرلەردە پەيدا بولۇپ ، ئوتلۇق كۆزلىرى بىلەن تىكىلەتتى . ئەمما ئۇنىڭ نەزىرى باشقا ئەرلەرگە ئوخشاش شەھۋانىي مەقسەتنى ياكى چايناپ يۇتۇۋەتكۇدەك ياۋۇزلۇقنى ۋە ياكى مەسخىرە ـ كىنايىنى ئەمەس ، ئەكسىچە ، مۇزلاپ كەتكەن دىلنىمۇ ئېرىتىۋەتكۇدەك مېھرىبانلىقنى ئىپادىلەيتتى . نۇرلۇق قارا كۆزلىرىدىن كۆڭۈلنى مەھلىيا قىلىدىغان بىر خىل ئىللىقلىق چىقىپ تۇراتتى . ئۇ شەمسىيەنى كۆرگەندە پەقەت «نەگە ماڭدىڭ ؟» ، «بۈگۈن بەك ھېرىپ كەتتىڭمۇ نېمە ؟» دېگەندەك ئادەتتىكى گەپلەرنى قىلىش بىلەنلا چەكلىنەتتى ، ھەرگىزمۇ بەزىبىر كۆڭلى سۇيۇق ئەركەكلەردەك كۆزىنىڭ ئىچىگە غەلىتە تىكىلىپ قارايدىغان قىلىقسىزلىقلارنى قىلمايتتى .

شەمسىيە كېيىنچە بەكراخۇننى ئۆزىنىڭ يېقىن بىر

تۇغقىنىدەك كۆرىدىغان بولۇپ قالدى . يەنە بەزىدە ئۆزىنىڭ بۇنداق
خىياللارنى قىلىپ كەتكەنلىكىدىن ھەيران بولۇپ ، ئۇ ئويلىرىدىن
ۋاز كېچىشكە ئۇرۇنۇپ ، بەكراخۇننى يىراقتىن كۆزىتىپ بېقىش
قارارىغا كەلدى . بۇنىڭدىن مەقسىتى بەكراخۇن ئۇنىڭغىلا شۇنداق
ئىللىق مۇئامىلە قىلامدۇ ياكى باشقىلارمۇ ئۇنىڭ ئىللىق
مۇئامىلىسىدىن بەھرىمەن بولۇۋاتامدۇ ، دېگەننى بىلىپ بېقىش
ئىدى . كۆزىتىشىنىڭ نەتىجىسى شەمسىيەنى چۆچۈتۈۋەتتى .
بەكراخۇن پەقەت ئۇنىڭغىلا ئىللىق مۇئامىلە قىلىدىكەن . ئۇ بۇنى
بىلگەندىن كېيىن باشتا چۆچۈگەندەك بولدى . ئارقىدىنلا يۈرىكىنىڭ
بىر يەرلىرىدە چۈشىنىپ بولمايدىغان بىر خۇشاللىقنى سەزدى .
«ۋۇي ، مەن نېمىشقا ئۆزۈمچىلا خۇش بولىمەن !» دەيتتى ئۇ ئۆز ـ
ئۆزىگە «ئۇ بىر جۇۋازچىغۇ ! ئەترەتنىڭ زەي چىقىپ تۇرىدىغان
قاراڭغۇ جۇۋازخانىسىدا كېچە ـ كۈندۈز دېمەي چىلە قىغ پۇراپ
جۇۋاز ھەيدەيدۇ . مانا شۇنداق بىر ئادەمنىڭ ئانچە ـ مۇنچە
ياخشىلىقلىرىغا ، ئاددىيلا ئەھۋال سوراپ قويۇشلىرىغا ، كۈلۈمسىـ
رەپ قاراپ قويۇشلىرىغا خۇش بولىمەنمۇ؟ راستىنلا ساراڭ
بولۇۋاتىمەنمۇ ـ نېمە ؟ ئۇ پات ـ پات ئوغلىدىن ياغ كىرگۈزىدۇ ،
يەنە كېلىپ قوغۇن ئۇرۇقى بىلەن ئۆرۈك مېغىزىنىڭ ياغلىرىنى
كىرگۈزىدۇ . بۇ ياخشىلىقلىرى ئۈچۈن ئۇنى ئەلۋەتتە ھۆرمەتلىشىم
كېرەك . ئەمما كۆڭلۈمنى ئاختۇرۇپ باقسام ، ئۇنىڭغا بولغان
ھۆرمىتىم باشقىچە تۇيغۇغا ئورۇن بېرىۋاتقاندەك تۇرىدۇ .
شەمسىيە ، ئۆزۈڭنى تۇتۇۋالمىساڭ بولمايدۇ ! سەن تېخى يۈزى
ئېچىلمىغان بىر قىز ، يەنە كېلىپ شەھەرلىكسەن ! ئۇچۇ ؟ ئايالى
ئۆلۈپ كەتكەن بىر جۇۋازچى ، بىر بالىسىمۇ بار تېخى ! سەن
يوقىلاڭ ئويلاردا بولما ، كۆڭلۈڭنىڭ تىزگىنىنى چىڭ تۇتمىساڭ ،
سەن توغرۇلۇق ئېغىزغا ئېلىپ بولمايدىغان گەپلەرنى تارقىتىۋاتقان
ئاشۇ ھەمراھلىرىڭ ئالدىدا كۈلكىگە قېلىشىڭ تۇرغان گەپ !
ياخشىلىق قىلغان ئادەمنى ھۆرمەتلەش ، ياخشى تۇيغۇدا بولۇش
نورمال ئىشقۇ ! ھەممە ئادەم ئۇنىڭ ياخشى گېپىنى قىلىدىكەن .

ئەجەبا ، ئۇ ماڭىلا باشقىچە قاراۋاتقاندەك سېزىلىۋاتىدۇيا ، ياق ، ياق ، بۇ پەقەتلا مېنىڭ قارىشىم ، ئارتۇقچە ئويلاردا بولماسلىقىم كېرەك… »

شەمسىيە ئاخىر ئۆز ۋۇجۇدىدا سېزىلەرلىك دەرىجىدە ئىپادىلىنىۋاتقان يېڭىچە ھېسسىياتنى يوققا چىقاردى . ئەمما ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ بەكراخۇنغا بولغان ھۆرمىتى ئاللىقاچان مۇھەببەتكە ئايلىنىپ بولغانىدى . شۇڭا ئۇ ھەرقانچە ئۆزىنى قاچۇرۇشقا ئۇرۇنسىمۇ ، يۈرىكىنىڭ بىر يەرلىرى پىژىلدايتتى . شەمسىيە بۇنى ئىنكار قىلالمايتتى .

بەكراخۇنمۇ شەمسىيەگە يوشۇرۇن كۆيۈپ يۈرگىلى خېلى بولغانىدى . ئەمما ئۇ ئۆز تۇيغۇسىنى ئاشكارا ئىپادىلەشكە جۈرئەت قىلالماي ئىچىدە ئازابلىناتتى ، ئۆزى قاراڭغۇ جۇۋازخانىدا بولغىنى بىلەن قەلبى ھامان شەمسىيەدە ، ئوي ـ خىيالى بۇ كۆڭلى سۇنۇق قىزنىڭ يۈرىكىگە ئورناپ كەتكەن قاتمۇقات «مۇز» لارنى قانداق قىلىپ ئېرىتىشتە ئىدى . قىزنىڭ گۈزەل رۇخسارى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا لەيلەپلا يۈرەتتى . شەمسىيە ئۇنىڭغا بىرەر قېتىم تەبەسسۇم بىلەن تىكىلىپ قاراپ قويسا قانچىلىك بولۇپ كېتەر ـ ھە ! قىزنىڭ ئاپئاق ، نازۇك بوينى ئۇنىڭغا دائىم ياندىن كۆرۈنىدۇ . ئۇ نەچچە قېتىم ئۆزىنىڭ جۇۋاز ھەيدەۋاتقانلىقىنى ئۇنتۇپ ، خىيالىدىكى قىزنىڭ بويىنىدىن قۇچاقلىماقچى بولغاندا ، قولى ھاۋادا لەيلەپ قالدى . قايچىغا پۈتلىشىپ كېتىپ ، ئۆزى كالىنىڭ ئاستىغا يىقىلىپ چۈشتى . ياخشى يېرى ، بۇنى ئۆزىدىن باشقا ھېچكىم كۆرمىدى . شۇنىڭدىن تارتىپ ئۇ بىر مەزگىل ساراڭدەك بولۇپ قېلىپ ، جۇۋازنى بىر قېتىمۇ الغانچە ھەيدەۋېرىدىغان ، كېچە بىلەن كۈندۈزنى ئايرىمايدىغان بولۇۋالدى . نەتىجىدە كالىنى كېرەكتىن چىقىرىپ ، ماخوچىنىڭ تىل ـ دەشنىمىگە ئۇچرىدى .

«مەن نېمە بولدۇم !» دېدى ئۇ ئاخىر ئۆز ـ ئۆزىگە «مەن كىم ، شەمسىيە كىم ؟ مەن ئەترەتنىڭ جۇۋازچىسى ، ئۇ بولسا شەھەردە خىزمەت قىلىدىغان كادىرنىڭ قىزى . سىياسەت

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com